

VAN DE REDACTIE...

Een geslaagd symposium..

Ter gelegenheid van het 4e lustrum werd dit jaar geen VTB studiedag maar een VTB symposium georganiseerd, getiteld "Seeds of Hope: Financing the Forests". Op 12 september j.l. kwamen in totaal 89 geïnteresseerden (75 deelnemers, 5 studiedagcommissieleden, 6 sprekers, 1 dagvoorzitter en 3 kunstenaars) bijeen in De Blauwe Kamer te Wageningen.

Het werd een zeer interessante en plezierige dag met ondermeer sprekers, vragenrondes, een "silent debate", een prima lunch, de nodige netwerk gelegenheid en een afsluitende borrel welke opgeluisterd werd met tropische klanken van muziekduo "Living Earth". De sprekers leverden input uit verschillende hoeken: Simon de Hoop (East-West Seeds, winnaar van de World Food Price 2019) ging in op de impact van goed zaad voor duurzame ontwikkeling; Roel Nozeman (ASN) belichtte de missie van zijn bank om beter beleid (m.b.t. klimaat, mensenrechten, biodiversiteit) te stimuleren bij hun klanten en de banksector; Pieter van Midwoud (Ecosia) ging in op de werkwijze van de zoekmachine en hun bijdrage aan herbebossing; Daniel Kan (Pré Sustainability) wees op het belang van de toepassing van Life Cycle Analysis met focus op biodiversiteit door de hele keten; Frank van Schoubroeck (Farm Tree Services) deelde zijn cost-benefit analyse aanpak voor agroforestry systemen; Nienke Stam (IDH) belichtte het werk van IDH en ging in op de noodzaak van marktregulering m.b.t. gecertificeerd hout. "Spoken Word" artiest Bram van Dijk sloot het officiële gedeelte af met zijn impressies van de dag, deze kunt u verderop in de nieuwsbrief lezen.

Verder treft u in deze derde nieuwsbrief van het jaar de officiële uitnodiging voor het VTB Tropisch Topfeest en is er een interview met de lustrumcommissie over het lustrumjaar. Ook belichten we de recente branden in de Amazone. Tot slot benoemt Niels Wielaard van Satelligence 5 ontwikkelingen richting ontbossingsvrije handelsketens. We wensen u veel leesplezier!

TERUGBLIK

VTB Symposium Spoken Word gedicht

Door **Bram van Dijk, spoken word artiest**

Op het midden van mijn levenspad, bevond ik mij in een tropisch bos. Daar zag ik jonge zaailingen, oudere stammen, en ook wat oerbomen, toch al wel bedekt onder een laagje schimme-

lend mos.

Waarom zijn zij allen hier vergaderd? "Er zijn hier zulke leuke jongens, en daarnaast is de inhoud vakinhoudelijk sterk." Bedenk wel: we praten hier over anderhalf miljoen euro omzet per maand voor het planten van bomen, niet over 1 miljard euro in 48 uur voor een hoop stenen in de vorm van een kerk.

Maar gelukkig zijn bos en milieu weer 'sexy', een constatering geboren uit nood. 'En met goed zaad red je levens,' bedankt, Simon N. Groot!

Nee, die lokale boeren in Indonesië zijn helemaal niet zielig, en als ik het goed heb gezien is de Hollandse zaad-export allesbehalve ielig.

Zeer indrukwekkend, de kleine boer die 85% van de voedselvoorziening dekt. En de kansen die niemand anders ziet grijpen, betekent dat er op steeds meer plekken in Azië woest brullende Kangkong wordt verwekt.

De basis van de boer, kleine stappen, daar beginnen we mee, ook al is het 'transferen' van kennis toch een beetje een traditioneel idee.

Ik denk dat we wat meer verraders nodig hebben, die je nijdig steken in je rug. Ecosia, zet de wereld vol Amerikaanse Judasbomen, want hoe hard je die ook aanpakt of omhakt, deze groeien gewoon weer terug!

Ik vind het moedig, een voetafdruk voor de biodiversiteit voor de producten van je bank. En anders dan veel commerciële partijen, niet eens tegen wil en dank.

Duurzaamheid is hier verankerd in het hart, maar hoe zit het met het verdienmodel, qua bank is dat toch de start? Nee, de ASN-klant is gewoon een met idealen vervulde kerel, maar even eerlijk, als ik opeens een vette bankrekening heb, is dat ook een grote verandering in de wereld! Geweldig en beangstigend, dat duurzaam handelen zo hapklaar wordt gemaakt, zelfs voor degene die al zijn tijd scrollend op Google verzaakt.

Maar zeker een briljant idee, geef mij maar een bomenfilterbubbel, met betrouwbare lokale projecten, controleer het dubbel!

Niet zomaar geld overmaken naar partijen die bomen planten, maar naar mensen die de geplante bomen kunnen fotograferen van alle kanten.

Ik heb veel bewondering voor mensen die de wereld in getallen vangen. Ze zeggen: 'ik reken het alleen maar uit!', ja, laat hen maar aan alle belangen een cijfer hangen.

Enorm complex, soms heb je problemen met de generaliseerbaarheid. Bedankt voor de waarschuwing, Fingerprint Frank, maar mij was je bij de eerste grafiek al kwijt!

Toch wil ik zeggen: de kwantificatie van de biodiversiteit is een behoorlijk doorwrochte eenheid. Laat de industrie het oerwoud niet slopen, dunbevolkte gebieden niet voor een habbekrats kopen!

Er is geen planeet B, maar als we willen kunnen we onszelf-

Bosbranden in de Amazone

Door: **Jeffrey Brand,**

Het is maandag 19 augustus. Op het moment dat de meeste Nederlanders aan hun avondeten zitten, wordt aan de andere kant van de Atlantische Oceaan plotseling alarm geslagen. In miljoenenstad São Paulo, Brazilië, wordt het eerder donker dan normaal. Gigantische zwarte rookwolken trekken over de stad. Al gauw wordt duidelijk wat de oorzaak is van deze verduistering: bosbranden.

Laten we ten eerste even wat dingen in perspectief plaatsen. Met de extremer wordende weersomstandigheden ligt het voor de hand om de bosbranden toe te schrijven aan klimaatverandering. Het wordt droger, dus wordt de kans op bosbranden groter. Uit metingen blijkt inderdaad dat het een bovengemiddeld droog jaar is, maar dat er geen sprake is van extreme droogte. Toch is het aantal bosbranden wel opvallend hoog. Alle eerlijkheid gebiedt overigens te zeggen dat de hoeveelheid bosbranden niet historisch hoog is. Zo'n 15 jaar geleden was het aantal bosbranden rond deze tijd van het jaar ruim tweemaal hoger dan nu, maar er is wel weer een forse

stijging te zien in vergelijking met vorig jaar. Er wordt geschat dat het aantal bosbranden in juni 2019 maar liefst 88% hoger was in vergelijking met juni vorig jaar.

Onderzoeksgroep IPAM Amazônia komt met een schokkende analyse: de hotspots van vuur liggen in gebieden met een hoge ontbossing. Zo zijn de tien gemeenten met de hoogste intensiteit van ontbossing ook de gemeenten met de hoogste aantallen bosbranden. De vraag is dan waarom de ontbossing opeens zo veel vuur veroorzaakt, terwijl dat in voorgaande jaren minder extreem leek. Braziliaanse autoriteiten vermoeden dat dit, naast de genoemde droogte, mede wordt gestimuleerd door het nieuwe politieke klimaat. Brazilië heeft sinds 2004 de ontbossing in het land geleidelijk aan weten terug te dringen, maar het tij lijkt gekeerd sinds Jair Bolsonaro op 1 januari 2019 is aangetreden als president van Brazilië. Ondertussen schroeft Bolsonaro stukje bij beetje de milieuwetgeving uiteen en heeft hij het budget van IBAMA, de overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor bosbeheer, inclusief het monitoren en bestrijden van branden en

illegale kap, significant teruggeschoefd. Handhaving vindt daardoor steeds minder plaats, zodat de landbouw ongecontroleerd kan oprukken.

"Brazilië is niet het enige land met branden in de Amazone"

De cijfers over de bosbranden zijn momenteel slechts schattingen. In de komende maanden zal duidelijk worden hoe groot de daadwerkelijke schade is. Overigens staan alle ogen van de wereld op Brazilië gericht vanwege de recente politieke omslag, maar ondanks dat maar liefst 60% van de Amazone in Brazilië ligt, is dat niet het enige land in de Amazone waar bosbranden heersen. In Colombia, Peru, Ecuador en Bolivia heerst eenzelfde trend: meer ontbossing en meer bosbranden. Wellicht een mooi thema voor een VTB thema-avond! ■

INTERVIEW

Interview met de Lustrumcommissie

Voor deze editie van de VTB-nieuwsbrief interviewde de redactie de VTB lustrumcommissieleden Mandy Wierenga (M) en Steffie Rijkema (S) over het VTB lustrumjaar en het lustrumthema.

Kunnen jullie je even voorstellen?

M: Ik ben sinds 2017 afgestudeerd in de studierichting Ecology and Natural Resource Management. Ik werk bij Nyenrode. Ik ben 5 jaar VTB-lid en zit in het bestuur, de lustrumcommissie en de studiedagcommissie.

S: Ik heb ook de studie ENRM gedaan, ben in 2017 afgestudeerd, en werk bij Progreso. In de laatste jaren van de studie zijn Mandy en ik bevriend geraakt en ben ik bij de VTB gegaan. Dit laatste omdat er vacatures gedeeld werden

allemaal verdrinken in de private schuldenzee. De verhoudingen in de wereld slaan echt op hol, maar een van de lessen van vandaag is: wij gaan verder, daar waar anderen zeggen: 'voel eens aan je bol!' De weg naar het paradijs is geplaveid met indexen, keurmerken en zoekopdrachten, en, als ik zo rondkijk, met brave toehoorders die naar een koud biertje smachten. Uit dit tropische bosje rees soms een oerwoudachtig geluid, wie weet rolt er nog meer geld voor dat mooie studentenfonds uit. Hard studeren, maar vooral hard ontspannen tijdens het lustrumdiner; waarom hoor ik pas ná mijn studententijd van die magnifieke VTB? Misschien kunnen we daar nog eens over praten; nu even met een borrel lekker naar buiten en blaten. Ach, die mooie lieve hertjes... ik hoop maar dat ze niet te veel winden laten... ■

.....

TROPISCH TOPFEEST

Ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van onze Vereniging Tropische Bossen nodigen het bestuur en de lustrumcommissie alle leden en hun collega's en relaties uit voor het grootse en spetterende VTB Lustrumfeest

**op vrijdagavond 22 november a.s. 18.00 – 24.00 uur
in superswinglocatie CitySense, St Jacobsstraat 12, Utrecht**

schuin tegenover de Bijenkorf op enkele minuten lopen van Utrecht Centraal Station en parkeergarage Paardenveld met optredens van:

Topzangeres over regenwoud en water **Heleen van den Hombergh**
DJ-duo op vinyl **Ella Red en Wouter**

met vele muziekstijlen waarbij zowel Millennials als oude VTB-helden op de dansvloer uit hun dak kunnen gaan

PLUS Walking Dinner met 4 gangen Tropisch Streetfood en 4 *gratis* drankjes

PLUS giga ledscherm van 12 x 3 meter waarop levensgrote beelden van tropisch regenwoud voorbij trekken

PLUS bar en zachte stoelen aan tafeltjes om gezellig (bij) te praten

Entrees:

VTB-leden: 20 euro

VTB-studentleden: 15 euro

Niet-leden: 30 euro

Laat ook je collega's en relaties van dit unieke feest meegenieten!

**Meld je nu aan op www.tropischebossen.nl/VTB-lustrumfeest-2019 !
Scroll daar naar beneden voor het inschrijfformulier.**

en het nog gratis was als student. Ik zit bij de lustrumcommissie, maar ook bij studiedagcommissie en ik zit in het VTB-bestuur.

Hoe begon het lustrumjaar voor jullie?

M: In de ALV van het voorjaar 2017, ver voor het lustrum eigenlijk speelde, zeiden we al tegen elkaar: "Hé, het lustrum komt eraan. Zullen we de lustrumcommissie vormen?" Op diezelfde ALV hebben we kenbaar gemaakt dat we dit lustrumjaar zelf wilden organiseren. Verina sloot zich toen bij ons aan, zij stuurde een mailtje rond met de vraag wie hier serieus mee aan de gang wilden gaan, Wim en Meindert kwamen er toen bij. De eerste vergadering hadden we best vroeg, in het najaar van 2017 al. Wim heeft toen het thema "Seeds of hope" bedacht, maar stopte kort daarna met de lustrumcommissie. Zijn idee voor het thema is wel aangehouden.

Hoe hebben jullie dit thema verwerkt in de georganiseerde lustrum evenementen?

M: Het idee was om er echt een positief jaar van te maken, met allemaal mooie verhalen uit de bossen. Als eerste dus de reis naar Suriname die helaas niet door ging, daarna hebben we met de wandeling in het Kroondomein laten zien dat er in Nederland allerlei moois gebeurt op het gebied van natuurvolgend bosbeheer. In september was er het symposium waar we keken hoe investeerders en duurzame projecten elkaar kunnen vinden, maar waar we ook een presentatie kregen die letterlijk over zaden ging. En straks is er natuurlijk het Lustrumfeest.

"Er gebeurt in Nederland
allerlei moois op het
gebied van bosbeheer"

Ja, hoe gaat het met de voorbereidingen van het Lustrumfeest?

S: De voorbereidingen voor het feest verlopen hartstikke goed. Meindert is chef Party voor het feest. Hij kon al erg snel een mooie locatie in Utrecht vinden en Mandy heeft een DJ kunnen vinden die lekkere hitjes en vinylplaatjes komt draaien. We hebben een betrokken zangeres gevonden die livemuziek komt verzorgen op de avond. Haar naam is Heleen van den Hombergh, ze is veel bezig met natuur in haar liedjes en zal live voor ons spelen.

Kunnen jullie nog een tipje van de sluier lichten?

De zaakjes voor het feest zijn eigenlijk duidelijk geregeld: een lekker buffet inclusief alle drankjes, muziek om bij te dansen en er kan natuurlijk lekker bijgepraat worden. De zaal wordt zo ingericht dat je je wel in tropische sferen waant. Er valt wel een andere sluier op te lichten: aan het einde van het jaar komt de lustrumcommissie nog met een verrassing voor alle leden! ■

UPDATE

Vijf ontwikkelingen richting ontbossingsvrije handelsketens

Door **Niels Wielaard, CEO Satelligence**

Hoe staat het met de voortgang richting de '2020 zero deforestation' doelen? Meer dan 700 bedrijven hebben toezeggingen gedaan. Dat is mooi, maar het ook daadwerkelijk nakomen is nog niet zo eenvoudig. Als we deze doelen willen halen is het belangrijk om de complexiteit van het probleem onder ogen te zien. Er wordt gelukkig voortgang geboekt. Zo ook door Satelligence; zij volgen de voortgang van het behalen van deze zero deforestation doelen door middel van het analyseren van satellietgegevens (remote sensing). Niels Wielaard, CEO van Satelligence belicht een aantal ontwikkelingen die zij de afgelopen tijd hebben bereikt in samenwerking met stakeholders in de handelsketens.

Ontwikkeling 1: publicatie van mill lists

In februari 2018 was Unilever het eerste bedrijf dat een lijst publiek maakte van haar leveranciers en mills (voor het verwerken van ruwe palmolie). Op 15 november 2018 nam de Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO) een resolutie aan die haar leden verplicht om de mills van hun leveranciers publiek te maken. Dat is een goede ontwikkeling, maar de vraag blijft: zijn deze mills te linken aan ontbossing en zo ja, hoe? Waar zijn de plantages überhaupt? Veel kleine onafhankelijke plantagehouders zijn nog niet in kaart gebracht. Om antwoord te geven op deze vragen is Satelligence, samen met CIRAD and Paris School of Economics, in Indonesië begonnen om door middel van kunstmatige intelligentie en satellietbeelden deze plantages in kaart te brengen. West-Afrika is het volgende gebied op de lijst.

Ontwikkeling 2: wereldwijde monitoringsdekking

Veel grote bedrijven hebben aangekondigd dat ze hun wereldwijde handelsketen in de gaten gaan houden door middel van satellietbeelden. Dankzij open source radar en optische beelden van de Copernicus- en Landsatprogramma's, is het nu mogelijk om wereldwijde handelsketens op

wekelijkse basis te monitoren. Satelligence implementeert slimme oplossingen die een simpel overzicht genereren van de gebieden die het hoogste risico lopen. Dat is belangrijk voor het verder oppakken op de grond: satellietgedreven informatie werkt als discussiestarter en zorgt er voor dat relevante stakeholders met elkaar in contact komen. Uiteindelijk draait het allemaal om interactie tussen mensen.

Ontwikkeling 3: samenwerking tussen bedrijven op landschapsschaal

We zien een toename in de inspanningen van producenten en handelsbedrijven om samen op te trekken tegen ontbossing. Zodra er ontbossing wordt gedetecteerd in gebieden waar meerdere bedrijven en producenten actief zijn, ondernemen zij samen ter plaatse actie. Bovendien intensiveren zogenaamde "Jurisdictional Approaches" de samenwerking op stakeholders op landschapniveau steeds meer,

Ontwikkeling 4: ontbossingsmonitoring is geen single-issue benadering

De laatste jaren is ons ontbossingsmonitoringprogramma gegroeid van een enkele focus op ontbossing naar het tegelijkertijd monitoren van veranderingen op veengrond, grasland, wetlands, de impact van branden (denk aan de recente branden in de Amazone), infrastructuur, enzovoort. Deze verbrede aanpak maakt het mogelijk om uitdagingen op landschapniveau aan te pakken – ontbossing is niet iets wat in isolatie opgelost kan worden.

Ontwikkeling 5: toegenomen focus op financieren van hogere plantageproductiviteit

Tenslotte zou ontbossing voor het aanleggen van nieuwe plantages verminderd kunnen worden als de productiviteit van huidige landbouwgebieden wordt verhoogd. Wij zien een toenemende interesse in herplant van oude plantages (oliepalm, cacao, koffie). De vraag is dan weer: waar zijn die plantages? En hoe zit het met hun productiviteit? Samen met een partner uit de financiële wereld ontwikkelt Satelligence gereedschappen om deze problematiek aan te pakken.

Next: 2019

Mooie ontwikkelingen, maar betekent dit dat de 2020 ontbossingsdoelen worden gehaald? Eerlijk gezegd is er nog steeds een flink gat tussen de adaptatie van inzet en haar implementatie. Niettemin is het bemoedigend om te weten dat er betrouwbare, kosteneffectieve gereedschappen en data zijn die kunnen helpen om het probleem aan te pakken. ■

Colofon

Adres VTB: postbus 124, 6700 AC, Wageningen; **Website**: www.tropischebossen.nl.
Email: vereniging@tropischebossen.nl. **Redactie**: Paul Zambon, Rens Brouwer, Ben Gunnewijk, Jeffrey Brand, Simone van Santen de Hoog, Ronja Knippers & Joris van den Berg **Opmaak**: Rens Brouwer; **Email redactie**: vtbnieuws@tropischebossen.nl

De Vereniging Tropische Bossen stimuleert en faciliteert contacten tussen mensen die vanuit verschillende achtergronden en posities geïnteresseerd zijn in duurzaam en maatschappelijk verantwoord beheer van tropische bossen.

Wie, wat, waar...

 CURRENT THEMES IN ECOLOGY SYMPOSIUM
"Biodiversity in Crisis: perspectives on how to bend the curve."
Door het Netherlands Ecological Research Network. Woensdag 13 November 2019, Hotel de Reehorst, in Ede (voor kosten zie: <https://www.nern.nl/CT-2019>)

 VTB LUSTRUMFEEST
22 november, 18.00-24.00 uur, CitySense, Utrecht